

Stichting
Migratierecht
Nederland

Jaarverslag 2024

Concept 3

Inhoud

Inhoud.....	2
Voorwoord.....	4
1. Inleiding.....	5
2. Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken.....	6
3. Cursussen en bijeenkomsten.....	7
Het onderwijs.....	7
Congres Onderscheid in het migratierecht: vanzelfsprekend of niet?	7
Scholing voor advocaten en andere professionals in het migratierecht	7
Studiereis naar Hof van Justitie van de EU	8
Cursussen.....	8
WRV-bijeenkomsten.....	10
Incompany cursussen en trainingen	10
Cijfers	10
4. Migratieweb	12
De databank	12
Ontwikkelingen en resultaten in 2024.....	12
Intermezzo: Asiel en grenscontrole	13
5. Asiel- en Migrantenrecht	14
Het tijdschrift	14
Ontwikkelingen en resultaten in 2024.....	14
6. Jurisprudentie Vreemdelingenrecht.....	16
Het tijdschrift	16
Ontwikkelingen in 2024	16
Resultaten in 2024.....	16
Redactie JV	16
7. Vragendienst	17
Dienstverlening	17
Ontwikkelingen en resultaten	17
8. Commissie Meijers.....	18
Gepubliceerde brieven en commentaren	18
Overgang naar nieuw rechtsstaatproject.....	19
Bijeenkomsten.....	19

9. Organisatie.....	21
Bestuur	21
Werknemers.....	21
Team	21
Partners.....	22
Financiën	22

Voorwoord

Een bekende chinese vloek luidt "moge u leven in interessante tijden". En interessante tijden zijn het, ook voor SMN. Het migratierecht, en daarmee ook zij die daar voor staan, staat in toenemende mate onder politieke en maatschappelijke druk. Dat merken rechtsbijstandsverleners, maar ook de IND, het COA en NGO's. Wensdenken lijkt steeds vaker de norm. De vaak complexe werkelijkheid, veelal ook in de vorm van eerder gemaakte juridisch bindende afspraken, wordt daarbij miskend of zelfs ontkend. Daar kan soms iets ontmoedigends vanuit gaan, zeker voor organisaties en mensen die zijn opgeleid om te denken vanuit correct vastgestelde feiten en afgesproken regels en principes.

Daarnaast zijn er ook langer lopende tendenzen, zoals de steeds nijpende situatie voor de sociale advocatuur. De strijders van het eerste uur gaan met pensioen, en voor de jongeren is er in het migratierecht eigenlijk geen redelijke boterham meer te verdienen. Hier is de probleemanalyse duidelijk, maar oplossingen dienen zich nog niet aan. De politieke sterren lijken daarvoor momenteel ook niet erg gunstig te staan. Maar aan de andere kant was het eind jaren 70 en 80 van de vorige eeuw niet veel beter. Het antwoord werd toen onder meer gevonden in betere onderlinge samenwerking tussen sociaal advocaten, en in bereidheid van ook meerdere "grote" commerciële kantoren om hun sociale collega's de hand toe te steken. Bijvoorbeeld door bijv. bibliotheken of soms ruimten gratis ter beschikking te stellen en/of door als buitenpatroon op te treden voor sociale advocaten die wilden beginnen. Ik proef ook nu weer bereidheid bij de "commerciële" om langs deze weg de nieuwe leemte in de rechtshulp te helpen vullen, maar het vermogen om dat ook te organiseren lijkt nog te ontbreken. Hier lijkt voor organisaties als SMN, Vluchtelingenwerk, VSAN en de NOVA een taak weggelegd. Het heeft ook wel iets aantrekkelijks en positiefs om als beroepsgroep de toekomst van de rechtsbijstand in migratierechtzaken ook weer deels zelf te regisseren. Ook dat is immers onafhankelijkheid.

Ondertussen is de wereld echter zoals die is. En voorgaande ontwikkelingen betekenen ook voor SMN slecht nieuws. Minder leden betekent minder inkomsten. Inflatie en loonontwikkelingen betekenen stijgende kosten. De cijfers in dit jaarverslag spreken wat dat betreft voor zichzelf. Die combinatie maakt dat ook SMN in 2024 niet aan harde beslissingen kon ontkomen. Beslissingen die soms rechtstreeks medewerkers raakten of die prijsverhogingen inhielden terwijl ook wij maar al te goed wisten dat de leden het al financieel zwaar hadden. Beslissingen die het bestuur daarom vaak ook zwaar vielen. Het alternatief is echter dat over 2-3 jaar de SMN-deur definitief sluit. Tegelijkertijd zien en merken wij gelukkig dat juist door de noodzaak om te reageren op de ontwikkelingen ook een nieuwe dynamiek ontstaat. Professionals in het migratierechtveld staan meer open voor samenwerking dan voorheen, verdergaande digitalisering geeft mogelijkheden om voor minder meer te doen, enz. Ook voel ik bij bijna iedereen in het veld, en zeker ook bij SMN, een gevoel van urgentie dat dingen niet kunnen blijven zoals ze waren, en dat er dus naar concrete alternatieven en oplossingen moet worden gezocht. Die ontwikkeling maakt dat SMN de somberte van 2024 ook al weer grotendeels voorbij is. Onder de enthousiaste leiding van haar nieuwe directeur Jakob Wedemeijer is SMN druk doende nieuwe initiatieven te ontwikkelen om migratierechtprofessionals nog beter te bedienen, en tegelijkertijd de interne organisatie nog verder te verbeteren. Kortom: tot ziens 2024, welkom 2025!

Nootdorp, 19 maart 2025.

Namens het bestuur van SMN,

Aldo Kuijer, voorzitter

1. Inleiding

In 2024 onderging Nederland ingrijpende veranderingen in het migratiebeleid. De EU stelde in april 2024 het Asiel- en Migratiepact vast dat in 2026 ingaat. De nieuwe regering presenteerde op 16 mei 2024 een hoofdlijnenakkoord waarin maatregelen werden aangekondigd om migratiestromen strikter te reguleren. Belangrijk onderdeel is een reeks aan maatregelen en wetswijzigingen die als doel hebben om het aantal asielzoekers te beperken.

Op 10 september 2024 publiceerde de Adviesraad Migratie een rapport waarin werd gepleit voor een herziening van het arbeidsmigratiebeleid, met nadruk op een afgewogen benadering die rekening houdt met brede welvaart.

In oktober 2024 stelde de regering voor om de mogelijkheid tot het verkrijgen van een dubbele nationaliteit verder in te perken en de voorwaarden voor het Nederlanderschap strenger te maken. Dit leidde tot kritiek vanuit juridische kringen, die wezen op mogelijke strijdigheid met Europees recht en het belang van integratie.

Bij Stichting Migratierecht Nederland volgen we deze ontwikkelingen nauwlettend en streven we ernaar om feitelijke informatie te verstrekken, ons neutraal en onafhankelijk op te stellen, en onze kernmissies te handhaven:

- Het beschikbaar stellen van jurisprudentie en andere juridische informatie inzake de rechtspositie van migranten aan rechtshulpverleners en andere belangstellenden.
- Het opleiden en bijscholen van advocaten en andere juristen die rechtshulp verlenen aan migranten.

In ons jaarverslag besteden we aandacht aan onze activiteiten;

- -Werkgroep rechtsbijstand in vreemdelingenzaken
- -Cursussen en bijeenkomsten
- -Migratieweb
- -Onze tijdschriften: JV en A&MR
- -Vragendienst
- -Commissie Meijers
- -Organisatie

2. Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken

De Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken ([WRV](#)) bevordert de uitwisseling van kennis en informatie tussen advocaten, wetenschappers en andere deskundigen op het terrein van het vreemdelingenrecht. Stichting Migratierecht Nederland (SMN) voert het secretariaat van de WRV. In 2024 waren 391 advocaten, rechtshulpverleners, onderzoekers en andere deskundigen lid. Dat is een vermindering ten opzichte van 2023 toen er 428 leden waren.

Deze opzeggingen en het gebrek aan nieuwe aanwas is ons inziens een duidelijk signaal dat de sociale advocatuur het moeilijk heeft.

Het lidmaatschap geeft toegang tot onze online kennisdatabank [Migratieweb](#) en de [Vragendienst](#).

Tevens ontvangen leden de tijdschriften [Jurisprudentie Vreemdelingenrecht](#) en [Asiel- & Migrantenrecht](#).

Leden kunnen tegen gereduceerd tarief deelnemen aan [bijeenkomsten en cursussen](#). Het volgen van de ontwikkelingen in het vreemdelingenrecht door lidmaatschap van de WRV is een deskundigheidseis die de Raad voor Rechtsbijstand stelt aan de inschrijving voor de specialisaties vreemdelingenrecht, vreemdelingenpiket en vreemdelingenbewaring.

3. Cursussen en bijeenkomsten

Het onderwijs

Stichting Migratierecht Nederland (SMN) draagt in haar activiteiten specialistische kennis over aan advocaten en andere professionals in het vreemdelingenrecht. Dit gebeurt ook door middel van cursussen en andere kennisbijeenkomsten. Door de contacten met zowel praktijkjuristen als academici weet SMN de kennisbehoeften in de praktijk en de voortschrijdende inzichten uit de wetenschap bij elkaar te brengen. De programmering van de onderwijsactiviteiten wordt gevoed vanuit actuele ontwikkelingen, de casus die aan de [Vragendienst](#) worden voorgelegd en de discussies in (de redacties van) [Asiel- & Migrantenrecht](#) en [Jurisprudentie Vreemdelingenrecht](#). SMN is als opleidingsinstelling in het kader van de permanente opleiding (PO) onderhoud vakbekwaamheid, erkend door de Nederlandse Orde van Advocaten.

Congres Onderscheid in het migratierecht: vanzelfsprekend of niet?

SMN organiseerde op 26 januari 2024 voor de tweede keer een congres in samenwerking met een Nederlandse universiteit. Deze keer was het thema *Onderscheid in het migratierecht: vanzelfsprekend of niet?* (4 PO). De organisatie was in handen van SMN en de VU Law Academy van de Vrije Universiteit. Wetenschappers, advocaten, rechters, beleidsmakers, en andere professionals uit de migratierechtspraktijk en aanverwante vakgebieden bespraken het deels onbenutte potentieel van discriminatieverboden voor de rechtspraktijk. Dagvoorzitter was Aldo Kuijer, staatsraad en bestuursvoorzitter van SMN. Sprekers waren onder meer wetenschapper Bahija Aarrass, (het gelijke behandelingsrecht in het migratie- en asielrecht), advocaat Florimond Wassenaar (de intrekking van het Nederlanderschap bij bipatriden en wat het Comité tegen Rassendiscriminatie daarvan vindt) en wetenschapper Karin de Vries (structurele discriminatie in het vreemdelingenrecht). Na een paneldiscussie met onder meer Galina Cornelisse, plaatsvervangend lid bij het College voor de Rechten van de Mens en hoogleraar aan de VU, Oscar Korte, senior raadsheer Centrale Raad van Beroep, en Sadhia Rafi, voorzitter van de Commissie Strategisch Procederen van VluchtelingenWerk Nederland was de middag gewijd aan werkgroepen over specifieke onderwerpen binnen het kader van het migratierecht:

- *Genderdiscriminatie in het migratierecht*
- *Onderscheid op grond van nationaliteit (en etniciteit) bij de inburgering buitenland; spanning met artikel 14 van het EVRM en de Gezinsherenigingsrichtlijn?*
- *Wie mag een Nederlander worden? Discriminatie in nationaliteitsrecht, met focus op het optierecht*
- *Ongelijke behandeling van Unieburgers*
- *Overlappende identiteiten, migratierecht en het Rassendiscriminatieverdrag*
- *Gelijke behandeling in het procesrecht?*

Scholing voor advocaten en andere professionals in het migratierecht

In 2024 organiseerde SMN cursussen voor advocaten en andere geïnteresseerde professionals in het migratierecht. Dit waren webinars, hybride cursussen en videocursussen on-demand met een duur van 2 tot 6 uur (2 tot 6 PO-punten). De webinars werden via Zoom aangeboden, opnames ervan werden na aanmelding via het YouTube kanaal van SMN beschikbaar gesteld. De opnames van de webinars stelden de deelnemers in staat om het onderwijs in gedeeltes te volgen wanneer het hen uitkwam. Aan het einde van elk cursusseizoen werd een aantal webinars als videocursus herhaald.

Vrijwel elke digitale cursus werd gegeven door een advocaat samen met een docent uit een andere juridische werkkring, te weten de wetenschap, de rechtspraak, de IND, Vluchtelingenwerk en het ministerie van SZW. Alle docenten hadden elk vanuit hun eigen beroepsperspectief inbreng, wat door de deelnemers gewaardeerd werd.

De doelgroep voor deze opleidingsactiviteiten van SMN bestaat uit advocaten die gespecialiseerd zijn in het migratierecht en andere professionals binnen dit rechtsgebied. Naast advocaten namen ook rechters en medewerkers uit de rechtspraak deel. Zo ook medewerkers van Vluchtelingenwerk en andere ngo's, de IND, het ministerie van Justitie en Veiligheid, de Hogeschool Arnhem, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (België) en de Kinderombudsman.

Studiereis naar Hof van Justitie van de EU

Op 20 en 21 maart heeft een groep advocaten, rechters, medewerkers van de IND, VluchtelingenWerk en SMN een studiereis gemaakt naar het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.

De groep woonde een zitting van het Hof in de Nederlandse verwijzingszaak Ararat, met vooraf een inleiding door de verwijzende rechter Steffie van Lokven (rechtbank Roermond) en de betrokken advocaat Cliff Raafs. Lars Bay Larsen, destijds vicepresident van het Hof, gaf nadere uitleg over de rechterlijke procedures bij het Hof en ontwikkelingen in het Europese recht.

Verder was er aandacht voor het functioneren van het Hof, met name hoe een verwijzingsuitspraak binnen het Hof verwerkt wordt en hoe de bibliotheek functioneert.

Cursussen

SMN biedt jaarlijks een aantal vaste actualiteitencursussen aan. In 2024 waren dat:

Actualiteiten gezinsmigratie (6PO, hybride cursus in het voorjaar; webinar in het najaar) door advocaat Corrien Ullersma en wetenschapper Mark Klaassen.

De docenten gingen in op recente ontwikkelingen in beleid en rechtspraak op het gebied van de doorwerking van de EU-Gezinsherenigingsrichtlijn en artikel 8 EVRM. Ook de laatste nationale en Europese ontwikkelingen op het gebied van de Verblijfsrichtlijn én op het gebied van het Chavez-verblijfsrecht kwamen aan bod.

Actualiteiten jurisprudentie Hof van Justitie EU (4PO, webinar in het voor- en najaar) door wetenschapper Helen Oosterom-Staples en jurist en plaatsvervangend rechter Aniel Pahladsingh. In beide webinars richtten de docenten zich op de implicaties voor de nationale rechtspraak van recente arresten waarin het Hof van Justitie begrippen in EU-migratiewetgeving uitlegt. Geselecteerd werd uit de jurisprudentie over het vrij verkeer van Unieburgers en hun gezinsleden (art. 20 VWEU, richtlijn 2004/38), de langdurig ingezetenen- en gezinsherenigingsrichtlijn, het Associatierecht EEG-Turkije, de Terugkeerrichtlijn en de regels inzake de buitengrenzen (Schengengrenscodex en Visumcode).

Actualiteiten vreemdelingenbewaring (4PO, webinar in het voor- en najaar), David Kuiper van de IND en advocaat Sjoerd Thelosen.

Aan bod kwamen onder meer het terugkeerbesluit: de grondslagen van bewaring voor illegaal verblijvende vreemdelingen, asielzoekers en Dublinclaimanten; het traject voorafgaand aan de bewaring; het detentieregime, lichter middel en het procesrecht. Ook de invloed van de terugkeerrichtlijn en de opvangrichtlijn werden besproken aan de hand van actuele nationale en Europese jurisprudentie.

Daarnaast werden de volgende cursussen gegeven (webinars tenzij anders aangegeven):

Derlanders uit Oekraïne: hoe nu verder? (1 PO, digitale flitscursus) door advocaat Marjon Ristra-Peeters.

Een flitscursus met tips aan rechtshulpverleners in zaken van Oekraïners van wie het destijds niet duidelijk was of ze in Nederland mochten blijven of niet.

Documentonderzoek in vreemdelingenzaken (4 PO) door Angèle Trommelen (Bureau Documenten, IND) en advocaat Eva Berger

Documenten spelen een belangrijke rol bij de beoordeling van zowel reguliere verblijfsaanvragen als asielaanvragen. De docenten maakten de deelnemers wegwijs in het documentonderzoek in vreemdelingenzaken, zowel wat betreft de wijze van onderzoek, het juridisch kader en de weging van documenten binnen de besluitvorming. Hierbij was er aandacht voor recente ontwikkelingen en jurisprudentie met betrekking tot documentonderzoek, contra-experts en equality of arms.

Arrest K.L./'Verwesterde vrouwen?' (2 PO, digitale flitscursus) door rechter Steffie van Lokven en advocaat Bart Toemen.

Beide docenten waren betrokken bij deze prejudiciële procedure; zij bespraken de zaak waarin twee jonge vrouwen uit Irak hadden aangevoerd dat "gendergelijkheid" onderdeel was van hun identiteit en zeiden te vrezen dat ze bij terugkeer naar Irak hierom vervolgd zouden worden.

In het Hof legde Het Hof uit hoe in deze situatie moet worden beoordeeld of sprake is van vrees voor vervolging en op welke wijze rekening moet worden gehouden met het belang van het kind.

De Dublinverordening (4 PO, hybride cursus) door rechter Steffie van Lokven en advocaat Wil Eikelboom.

In dit webinar werd ingegaan op veel besproken rechtsvragen in de zittingszaal, relevante prejudiciële vragen die aanhangig zijn en actuele zaaksoverstijgende discussies over de uitgangspunten van de Dublinverordening.

Procederen bij de rechtbank (3PO) door rechter Maartje van Meel en advocaat Nikki Vreede.

Vanuit twee invalshoeken – de advocatuur en de rechtbank – belichtten de docenten de procedure in beroep bij de rechtbank met als doel de deelnemers inzicht te geven in de procedure bij de rechtbank en de rol van de rechter en advocaat, om zo effectiever te procederen. Aan bod kwamen termijnen, de goede procesorde, voorlopige voorzieningen, de omvang van het geding en de opbouw van een goed beroepschrift.

Hofjurisprudentie asiel: wat u niet leest in de samenvatting (4 PO) door wetenschapper Karen Geertsema en advocaat Marq Wijngaarden.

Zij bespraken de asielrechtelijke jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU van het afgelopen jaar aan de hand van zaaksoverstijgende aspecten die niet te vinden zijn in de samenvatting van een uitspraak, maar wel van belang zijn voor de asielpraktijk.

Het belang van het kind in het migratierecht (4 PO) door advocaten Jorg Werner en Andrea Pool. Centraal in het webinar stond de wijze waarop het belang van het kind wordt vastgesteld en hoe er binnen zowel het reguliere vreemdelingenrecht als het asielrecht rekening mee moet worden gehouden. Daarbij werd stilgestaan bij de belangrijkste uitspraken van de Afdeling en het Hof van Justitie in asiel-, gezinsmigratie- en Chavez-zaken.

Bovenstaande digitale cursussen waren live zodat er discussie mogelijk was en de deelnemers rechtstreeks vragen konden stellen. In respectievelijk de zomer en december werden opnames van de webinars uit het voorafgaande seizoen als videocursus aangeboden. Daarnaast bood SMN ook videocursussen on-demand (dus zonder live deelnemers) aan.

- Van de videocursus **Vreemdelingenbewaring – het juridisch kader belicht** werd een update opgenomen. Docenten waren rechter Frank Groeneveld, David Kuiper van de IND en advocaat Sjoerd Thelosen
- De videocursus **Associatierecht EEG-Turkije** werd gegeven door wetenschapper Helen Oosterom-Staples

De drie basis-videocursussen on-demand die SMN enkele jaren geleden in samenwerking met Boom Juridisch Opleidingen heeft ontwikkeld - **Handvest van de EU (1PO) Vreemdelingenrecht voor strafrechtadvocaten (1PO)** en **Vreemdelingenrecht voor arbeidsrechtadvocaten (1PO)** – waren ook in 2024 te volgen.

WRV-bijeenkomsten

De WRV-bijeenkomst van 6 juni 2024 vond voor het eerst plaats in Antropia, in Driebergen. De bijeenkomst bestond uit een plenair deel met daarna twee rondes van vier workshops. Dagvoorzitter was advocaat en SMN-bestuurslid Monique van der Mark.

In het plenaire deel bespraken Aniel Pahladsingh (ministerie van SZW) en advocaat Corrien Ullersma ontwikkelingen in het Europese migratierecht en de gevolgen voor de Nederlandse rechtspraak. Aansluitend werd de SMN-Annotatieprijs 2024 uitgereikt door rechter Euredice Terborg-Wijnaldum, lid van de jury. De prijswinnaars waren Charlotte van Hilten masterstudent aan de Radboud universiteit en Alice Sunesson, masterstudent aan de Universiteit Utrecht.

In twee rondes van vier workshops werd daarna aandacht besteed aan actuele ontwikkelingen in het nationaliteitsrecht, het -nog steeds- onbenutte potentieel van de Gezinsherenigingsrichtlijn, detachering van derdelanders en arbeid als zelfstandige.

De WRV-bijeenkomst in december, ook weer in Antropia, was geheel plenair en werd voorgezeten door Jakob Wedemeijer, sinds september 2024 de nieuwe directeur van SMN. Zoals altijd werden Europese ontwikkelingen in het migratierecht en de gevolgen voor de Nederlandse rechtspraak besproken, deze keer door wetenschappers Viola Bex-Reimert en Imke Smit, en advocaat Corrien Ullersma. Vervolgens besprak Viola Bex de gevolgen van het aangekondigde kabinetsmaatregelen voor het migratierecht. Advocaat Pieter Krop ging in op de herziene Europese Blauwe Kaart, waarna staatraad en bestuursvoorzitter van SMN Aldo Kuijer en advocaat Adam Diels de deelnemers door het 'documentendoolhof' leidden (over de bewijswaarde van documenten en het aanpassen van identiteitsgegevens van vreemdelingen)

Incompany cursussen en trainingen

In 2024 verzorgde SMN ook incompany-cursussen en trainingen voor andere doelgroepen:

- Sinds januari 2023 geeft SMN trainingen aan regievoerders en andere medewerkers van DT&V. Het betreft de tweedaagse training **Vw2000** waarin het vreemdelingenrecht in de basis wordt behandeld met een focus op wat voor DT&V belangrijk is, en de eendaagse training **Habeas Corpus**, specifiek gericht op vreemdelingenbewaring. In 2024 werden beide trainingen vier keer gegeven.
- Voor **FairWork** werd een incompany cursus arbeidsmigratierecht gegeven. FairWork is een ngo die opkomt voor de belangen van slachtoffers van moderne slavernij, met name arbeidsuitbuiting.
- **Sociaal raadslieden** in Amsterdam volgden een training over het migratierecht.

Cijfers

Alle georganiseerde cursussen en bijeenkomsten

SMN heeft in 2024 11 webinars, 2 hybride cursussen, 14 videocursussen (waarvan 2 die geen opname waren van een webinar), 1 congres, 1 studiereis en 2 WRV-bijeenkomsten verzorgd voor advocaten en andere professionals werkzaam in het migratierecht. Daarnaast zijn 10 incompany-cursussen gegeven: 8 trainingen voor DT&V, 1 training voor sociaal raadslieden en 1 training voor een ngo.

Waardering

De gemiddelde waardering voor de webinars/videocursussen/studiereis was 8,4 waarbij de laagste waardering een 7,8 was en de hoogste een 9. De WRV-bijeenkomsten in juni en december krijgen een 8,5. Het congres werd gewaardeerd met een 7,8.

Aantal deelnemers*

Het totaal aantal (niet-unieke) deelnemers aan de webinars/videocursussen/de studiereis was in 2024 414 (exclusief de beide WRV-bijeenkomsten, het congres en deelnemers aan de videocursussen in samenwerking met Boom). Er waren gemiddeld ruim 27 deelnemers per webinar en de afzonderlijke webinars trokken tussen de 21 en 37 deelnemers. (Hierbij zijn telkens de aantallen deelnemers van het live webinar en de opname die als videocursus is aangeboden bij elkaar opgeteld.) De 2 videocursussen on-demand (dus geen opnames van webinars) trokken aanmerkelijk minder deelnemers: *Associatierecht EEG-Turkije* 16 en *Vreemdelingenbewaring – het juridisch kader belicht* 7 deelnemers. Over de drie videocursussen in samenwerking met Boom Juridisch Opleidingen zijn geen cijfers beschikbaar.

De twee bijeenkomsten van de Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken telden in totaal 144 deelnemers: 59 in juni en 85 in december. Het totaal aantal (niet-unieke) deelnemers aan de cursussen en bijeenkomsten (buiten de incompany-cursussen en het congres) was in 2024 558.

101 personen namen deel aan het congres *Onderscheid in het migratierecht: vanzelfsprekend of niet* (inclusief genodigden en sprekers).

*Alleen betalende deelnemers zijn meegerekend, tenzij anders aangegeven.

4. Migratieweb

De databank

In de databank Migratieweb wordt juridische informatie over het reguliere vreemdelingenrecht, het asielrecht op hoofdlijnen, en aanverwante rechtsgebieden beschikbaar gesteld aan professionals en andere belangstellenden. Vooral praktijkjuristen, zoals rechtshulpverleners en medewerkers van de rechterlijke macht, en wetenschappers gebruiken Migratieweb. Ook hebben aan enkele universiteiten (rechten)studenten toegang tot Migratieweb.

Gebruikers van Migratieweb hebben toegang tot meer dan 43.000 redactioneel verrijkte documenten. In 2024 zijn 1.900 nieuwe documenten toegevoegd. Dat is gelijk aan 2023 (eveneens 1.900). Het grootste aandeel hiervan bestaat uit jurisprudentie (1.182), gevolgd door parlementaire stukken (275), artikelen en publicaties (243) en regelgeving nationaal (185). De overige stukken zijn regelgeving internationaal en internationale documenten. De meest gebruikte zoektermen waren detentie, chavez, visum kort verblijf, jongvolwassenenbeleid, chavez-vilchez, inreisverbod, inburgering, openbare orde, gezinshereniging en naturalisatie.

De redactie van Migratieweb bestaat uit juristen en stagiaires die een juridische opleiding volgen. Zij selecteren de relevante documenten en voorzien die van trefwoorden, kernbegrippen, een samenvatting en links naar andere documenten. Deze metadatering maakt het mogelijk om snel de context en de relevantie van een document te beoordelen.

Ontwikkelingen en resultaten in 2024

Ter verrijking van de databank verzoekt SMN de gebruikers om relevante, niet gepubliceerde uitspraken te delen. Ook in 2024 zijn er zo'n honderd interessante uitspraken in Migratieweb opgenomen, die (nog) niet elders waren gepubliceerd. Ook plaatste de redactie in 2024 twee aan het migratierecht gerelateerde masterscripties, die zijn beoordeeld met een 8 of hoger.

Omdat vanaf 1 januari 2025 de Jurisprudentie Vreemdelingenrecht (JV) enkel digitaal wordt uitgegeven hebben wij het noodzakelijk geacht dat de digitale editie ook online doorzoekbaar is. Voorheen was het alleen mogelijk het gehele Migratieweb te doorzoeken, maar in 2024 zijn er aanpassingen gedaan zodat enkel de gepubliceerde edities van JV doorzoekbaar zijn. Ook de digitale A&MR-edities in Migratieweb zijn doorzoekbaar gemaakt.

Verder heeft er een security systeemupdate plaatsgevonden, zijn er problemen opgelost met de toegang tot de IP-range en is gekeken naar de toekomstbestendigheid van Migratieweb.

Intermezzo: Asiel en grenscontrole

In 2024 trad het kabinet Schoof aan met minister Faber als minister voor asiel en migratie. Op het gebied van asiel wil zij 'het strengste toelatingsregime voor asiel en het omvangrijkste pakket voor grip op migratie ooit'. Hiertoe zijn in 2024 verschillende maatregelen aangekondigd.

Op 18 september 2024 stuurt zij de Tweede kamer een afschrift van haar brief aan de Europese Commissie met het verzoek om een opt-out van het Europese asiel- en migratieacquis. De onderliggende stukken worden na verschillende verzoeken van Kamerleden uiteindelijk naar de Kamer gestuurd ([ve24002113](#)). Een opt-out is echter tussentijds niet mogelijk, en het is niet de Europese Commissie die hierover gaat.

Verder heeft de minister aangekondigd een asielcrisis met gebruikmaking van het staatsnoodrecht te willen afkondigen. Hiertoe wil zij de uitzonderingsbepalingen van de Vw 2000 in artt. 110 en 111 activeren, waardoor op grote delen van de Vw 2000 kan worden afgeweken. Enkele onderliggende stukken hierover zijn met de Kamer gedeeld ([ve24002022](#)). Een dragende motivering bleef echter uit en daarmee werd van het voornemen afgezien.

In december 2024 kwam de minister met een wetsvoorstel voor een tweestatusstelsel en aanscherping nareis, en een wetsvoorstel voor een asielnoodmaatregelenwet, die vertrouwelijk in consultatie zijn gegaan. Aan enkele partijen is gevraagd een advies uit te brengen, maar wel binnen één week in plaats van de gebruikelijke vier weken. Eén van de partijen die advies heeft gegeven is de NOvA ([ve24002490](#)), die erop wijst dat het zeer ongebruikelijk is dat een wetsvoorstel vertrouwelijk ter consultatie wordt voorgelegd, en dat bovendien niet wordt gemotiveerd waarom dit thans wel gebeurt. Ook blijven de bezwaren die zijn getracht weg te nemen door de invoering van de spoedwet in plaats van het aanvankelijk voorgestelde noodrecht bestaan, nu NOvA niet wordt gekend in alle voorliggende wetsvoorstellen, in combinatie met de strakke termijnen en de vertrouwelijkheid van de consultatie. De asielketen wordt immers alsnog grotendeels buitenspel gezet. Bovendien komt de kwaliteit van wetgeving ernstig in het gedrang. Ook het College voor de Rechten van de Mens uit haar zorgen over het gebrek aan consultatie ([ve25000021](#)), evenals Adviesraad Migratie ([ve25000017](#)), die ondanks haar wettelijke taak niet is geconsulteerd, en de Commissie Meijers ([ve24002556](#)). Het zal pas in februari 2025 zijn dat de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies geeft over de Asielnoodmaatregelenwet ([ve25000237](#)) en de Wet invoering tweestatusstelsel ([ve25000236](#)).

Ook is het kabinet gestart met verscherpte grenscontroles. Op 11 november 2024 ([ve24002358](#)) informeerde de minister de Kamer over de herinvoering van het binnengrenstoezicht. Vanaf 9 december zal binnengrenstoezicht worden ingevoerd ex art. 25 Schengengrenscore. Deze zullen zich met name focussen op de landsgrenzen met België en Duitsland. Op luchthavens wordt alleen controle uitgevoerd op vluchten waarbij het risico bestaat op irreguliere migratie of grensoverschrijdende criminaliteit. Problematisch is echter de uitvoering van deze controles. De KMar, die de controles zal moeten uitvoeren, heeft op dit moment te maken met een tekort aan personeel. Daarom zullen de controles plaatsvinden op basis van bestaande capaciteit van de KMar. Dit volgt uit antwoorden van de minister op Kamervragen over dit onderwerp ([ve24002572](#)).

Als er wel controle plaatsvindt gaat dit ook niet altijd goed. Zo passeerde een vreemdeling de grens van Nederland naar Duitsland, alwaar hij door de Duitse politie werd aangehouden en teruggestuurd. Vervolgens werd hem ook de toegang geweigerd aan de Nederlandse grens en werd hij in grensdetentie geplaatst. De rechtbank oordeelt (JV 2025/52 nt C. Grütters, [ve25000127](#)) echter dat het herinvoeren van toezicht aan een binnengrens met toepassing van art. 25(a) Schengengrenscore niet de bevoegdheid creëert om aan een reeds op het grondgebied van een lidstaat verblijvende illegale vreemdeling alsnog de toegang tot het grondgebied te weigeren, als ware het een buitengrens. Dit volgt immers uit het arrest Arib (JV 2019/123 nt D. Kuiper, [ve19000803](#)). Ook de grensdetentie is daarom van meet af aan onrechtmatig.

5. Asiel- en Migrantenrecht

Het tijdschrift

Asiel- & Migrantenrecht (A&MR) informeert over ontwikkelingen in het nationale en internationale migratierecht en aanverwante rechtsgebieden. A&MR biedt inzichten die direct toepasbaar zijn in de praktijk, overzichten op hoofdlijnen, reflectie en discussie. Stichting Migratierecht Nederland (SMN) en VluchtelingenWerk Nederland (VWN) geven het vakblad gezamenlijk uit. Het redactiesecretariaat is gevestigd bij SMN. De eindredactie geschiedt door Linus Hesselink. Dmitry de Bruin verzorgt de grafische vormgeving en Veldhuis Media BV drukt het tijdschrift.

Ontwikkelingen en resultaten in 2024

In 2024 verschenen tien afleveringen, waarvan één dubbelnummer, met in totaal 520 pagina's. Bijna iedere aflevering bevatte een redactioneel, een kroniek, de rubriek 'Vraag & Antwoord', afwisselend verzorgd door VWN en SMN, de rubriek 'Uitspraak uitgelicht', de overzichten Beleid, Literatuur en Agenda en een column. De columns werden dit jaar geschreven door mensen wier verblijfsrecht of dat van hun familie ooit door het migratierecht is bepaald, doordat zij zelf, of bijvoorbeeld hun familie, naar Nederland of een ander land zijn geëmigreerd, of later de Nederlandse nationaliteit hebben gekregen.

De kronieken waren gewijd aan toelatingsgronden asiel (tweemaal), sociale zekerheid, Unieburgerschap, openbare orde en arbeidsmigratie. Voorts verschenen er 28 artikelen over uiteenlopende onderwerpen. Daarnaast verschenen een overzicht van arresten en aanhangige zaken bij het HvJ EU, en een reportage van Linus Hesselink, freelance auteur en eindredacteur van A&MR, over de studiereis van Stichting Migratierecht Nederland naar het Hof van Justitie (HvJ EU) in Luxemburg. Ook werd de bewerkte lezing die Arnon Grunberg hield bij de uitreiking van de Hanneke Steenbergen Scriptieprijs op 19 december 2023 bij de VU Amsterdam opgenomen in A&MR.

Verder verschenen verslagen van twee jubileumsymposia, de eerste in verband met het 10-jarig bestaan van de Commissie Strategisch Procederen van VluchtelingenWerk en de tweede vanwege het 25-jarig bestaan van de Vereniging Asieladvocaten en -Juristen Nederland (VAJN), en verslagen van de promoties van Aniel Pahladsingh en Kris van der Pas. Ook verscheen er een interview met coördinator Nur Ozen en directeur Henk Kok van het Nederlands Migratie Instituut (NMI), dat eind 2024 stopte met haar dienstverlening. Tenslotte werd de rubriek, getiteld 'Als ik staatssecretaris was...' voortgezet onder de nieuwe naam 'Als ik minister was...', met een bijdrage over een zorgverzekering als oplossing voor de toegang tot zorg voor ongedocumenteerden.

Het themanummer in de zomer was gewijd aan het thema non-discriminatie, naar aanleiding van het jaarlijkse congres van Stichting Migratierecht Nederland, dat dit keer op 25 januari 2024 werd georganiseerd in samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam, en geheel in teken stond van het hetzelfde thema. In het themanummer werden onder andere bijdragen opgenomen over ongelijke behandeling in het nationaliteitsrecht, in het procesrecht, bij inburgering in het buitenland en bij de opvang van vluchtelingen. Ook was er aandacht voor de verhouding van het gelijkheidsbeginsel tot het evenredigheidsbeginsel.

De redactie heeft dit jaar helaas afscheid moeten nemen van Dana Baldinger, die ruim acht jaar lid is geweest van de redactie. In het komende jaar zal een nieuw redactielid in haar plaats tot de redactie toetreden.

In 2024 maakten deel uit van de redactie:

- Lieneke Slingenberg, professor Migrants and the Rule of Law, Vrije Universiteit Amsterdam (voorzitter)
- Petra Werkman, SMN (redactiesecretaris)
- Bahija Aarrass, universitair docent staats- en bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- Dana Baldinger, senior rechter, Rechtbank Amsterdam
- Johan ten Berg, senior adviseur, Directie Juridische Zaken, Immigratie- en Naturalisatiedienst
- Karen Geertsema, universitair docent, vaksectie Rechtssociologie en Migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen
- Kees Groenendijk, emeritus hoogleraar rechtssociologie en oprichter Centrum voor Migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen
- Taco Groenewegen, universitair docent staats- en bestuursrecht, Universiteit van Amsterdam
- Annelies Hoftijzer, advocaat, Hamerslag & Van Haren advocaten
- Angelina van Kampen, consulent asielrecht, afdeling Expertise, VWN
- Edward van Kempen, legal officer, Raad van Europa
- Stefan Kok, docent HBO-Rechten, Hogeschool Leiden
- Bram van Melle, advocaat, Everaert Advocaten
- Helen Oosterom-Staples, universitair docent, Tilburg Law School, Department European and International Public Law
- Jorrit Rijpma, juridisch en beleidsadviseur, Europese Commissie, en hoogleraar Europees Recht, Europa Instituut Universiteit Leiden
- Stijn Smulders, stafjurist, Rechtbank Den Bosch en rechter-plaatsvervanger, Rechtbank Limburg

In 2024 maakten deel uit van de redactieraad:

- Tesseltje de Lange, hoogleraar Europees migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen
- Hemme Battjes, hoogleraar Europees asielrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- Viola Bex-Reimert, universitair hoofddocent Staatsrecht, Bestuursrecht en Rechtstheorie, Universiteit Utrecht
- Adriana van Dooijeweert, raadsheer, Hof den Haag
- René de Groot, emeritus hoogleraar rechtsvergelijking en internationaal privaatrecht te Maastricht en hoogleraar privaatrecht Universiteit van Aruba
- Elisabeth Pietermaat, advocaat, Pels Rijcken
- Judith Pieters, advocaat, Pieters Advocaten
- Peter Rodrigues, emeritus hoogleraar immigratierecht, Universiteit Leiden
- Ben Vermeulen, lid van de Raad van State

De redactie leest kritisch mee en stelt kwaliteit boven kwantiteit, wat er een enkele keer toe leidt dat een concept-artikel niet wordt geplaatst. De samenwerking tussen auteurs, redactie en eindredactie heeft voortdurend de aandacht en verloopt over het algemeen goed. Redactieleden dragen bij aan de kopij door zelf te schrijven en auteurs te werven. De redactieraad kwam dit jaar niet bijeen.

6. Jurisprudentie Vreemdelingenrecht

Het tijdschrift

Jurisprudentie Vreemdelingenrecht (JV) bevat de belangrijkste rechterlijke uitspraken in het nationale en internationale migratierecht en aanverwante onderwerpen als het nationaliteitsrecht en de Wet arbeid vreemdelingen. Uitspraken worden voorzien van trefwoorden, een samenvatting en, waar relevant, een annotatie. JV was dit jaar voor het laatst te lezen op papier. Het blijft verder digitaal beschikbaar op Migratieweb, op www.migratierecht.nl en in Stapp van de Sdu. SMN geeft JV samen met Sdu uit. Het redactiesecretariaat is ondergebracht bij SMN.

Ontwikkelingen in 2024

Manfred Petsch heeft de redactie van JV verlaten en wordt opgevolgd door zijn collega bij de IND Charlot Wesenbeek, zij is senior procesvertegenwoordiger. Charlot is geen onbekende. Aangezien ze een paar jaar geleden als studente stage heeft gelopen bij JV. Verder hebben we een kandidaat gevonden bij de Afdeling Menko Bosma op te volgen. Zijn naam is Jakob Nouta. Bij SMN is er een wisseling van de wacht. Henny van de Mortel is opgevolgd door Jakob Wedemeijer op 1 september. En bij de Sdu is Danielle Chi opgevolgd door Julia Hortensius. Bêjan Bildirici (vierde jaars, HBO rechten, Windesheim Almere) liep van februari tot juni stage bij SMN en woont de vergaderingen bij en verricht werkzaamheden voor JV. Van begin september tot eind januari 2025 heeft Izaura Ishak, derdejaars studente HBO rechten, Windesheim Almere stage bij ons gelopen. De voorselectie van JV wordt gedaan door redactiesecretaris met hulp van de stagiaire en de redactie. Verder wordt onderzocht of het voorselecteren en samenvatten van uitspraken via AI gedaan kan worden.

Resultaten in 2024

In 2024 verschenen er 16 afleveringen. In totaal werden 266 uitspraken in JV gepubliceerd waarvan 84 uitspraken werden geannoteerd. Dat zijn 7 uitspraken minder dan het jaar daarvoor en 7 noten meer dan in 2023. Het percentage geannoteerde uitspraken komt daarmee op ongeveer 31%. Bijna de helft van de noten werd geschreven door de redactie en de vaste medewerkers. De rest van de noten werd geschreven door gast annotatoren. Tevens hebben we voor de vijfde keer de winnende noot van een student opgenomen van onze jaarlijkse annotatiewedstrijd. Met 124 uitspraken vormt de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State de hoofdmoot van de gepubliceerde uitspraken in JV. Dit jaar zijn er echter net als vorig jaar ook veel meer rechtbank uitspraken gepubliceerd dan in voorgaande jaren 113.

Redactie JV

De redactie van JV werd in 2024 gevormd door:

- Gerben Dijkman, advocaat bij Pieters advocaten te Utrecht
- Jet van Gijn, rechter bij de Rechtbank Amsterdam
- Jakob Nouta, jurist bij directie bestuursrechtspraak Raad van State
- Sadhia Rafi, Programmamanager Strategisch Procederen Vluchtelingenwerk Nederland
- Marcelle Reneman, directeur Amsterdam Law Clinics, Universiteit van Amsterdam
- Marcel Reurs, advocaat te Amsterdam (voorzitter)
- Charlot Wesenbeek, senior jurist bij IND Procesvertegenwoordiging
- Gerd Westendorp, SMN (redactiesecretaris)

7. Vragendienst

Dienstverlening

Bij de Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken (WRV) aangesloten rechtshulpverleners kunnen zaakgerelateerde vragen voorleggen aan de Vragendienst. Met de Vragendienst biedt Stichting Migratierecht Nederland (SMN) ondersteuning aan WRV-leden en voorziet zij deze van informatie inzake de rechtspositie van migranten. Dankzij de Vragendienst staat SMN in direct contact met de rechtspraktijk van advocaten en andere rechtshulpverleners, de Vragendienst vervult hiermee een belangrijke signaleringsfunctie. In 2024 waren alle redacteurs betrokken bij de beantwoording van de vragen. Over het algemeen is het in 2024 gelukt om de vragen binnen vijf werkdagen te beantwoorden. Een enkele keer lukte dit niet wegens tijdgebrek.

Ontwikkelingen en resultaten

In totaal kwamen er in 2024 81 vragen binnen bij de Vragendienst. Dit is minder dan in 2023 (99). Vragen die in de zomer- dan wel de winterstop zijn gesteld, zijn niet meegerekend. De zomerstop was dit jaar van 16 september tot en met 18 oktober 2024 en de winterstop van 16 december 2024 t/m 5 januari 2025. Zoals vermeld heeft de Vragendienst een belangrijke signaleringsfunctie. Door de verschillende onderwerpen die aan bod komen in de vragen, ontstaat bij de Stichting een goed beeld over wat er speelt in de praktijk van advocaten en professionals.

In 2024 werden er veel vragen gesteld over gezinshereniging (voornamelijk in het kader van artikel 8 EVRM), naturalisatie, inburgering, arbeid in loondienst en terugkeer, maar ook asielgerelateerde vragen zoals taalanalyse, claims in het kader van de Dublinverordening en de Richtlijn tijdelijke bescherming. Ook werden er een aantal bijzondere vragen gesteld over het Nederlands/Amerikaans vriendschapsverdrag, de mogelijkheden tot het omzetten van een Turks rijbewijs, en de vraag wat de advocaat moet doen met de overschrijding van een door de rechtbank vastgestelde beslistermijn. Ook bijzonder is een vraag over een mvv-aanvraag voor een partner die in Duitsland een 'Duldung-status' heeft.

8. Commissie Meijers

Gepubliceerde brieven en commentaren

In 2024 heeft de Commissie Meijers verschillende brieven en commentaren gepubliceerd.

Op het gebied van overheidstransparantie heeft de Commissie Meijers zich verzet tegen het beperken van de toegang van nationale parlementen tot het Delegates Portal, omdat dit hun controle op EU-besluitvorming belemmert ([CM2404](#)). Het voorgestelde alternatief (CIXP) is onvoldoende functioneel en instabiel. Deze maatregel zou transparantie verminderen, samenwerking bemoeilijken en administratieve lasten verhogen, terwijl het ook in strijd is met EU-verplichtingen inzake wetgevende transparantie. Daarnaast heeft de Commissie Meijers de uitdagingen besproken rond de transparantie van app-gebaseerde communicatie door EU-ambtenaren, mede naar aanleiding van het Pfizergate-schandaal ([CM2408](#)). Hoewel dergelijke communicatie onder Verordening 1049/2001 valt, ontbreekt duidelijke regelgeving over openbaarmaking. Deskundigen uit meerdere EU-lidstaten dragen bij aan dit debat en verkennen mogelijke oplossingen om transparantie en juridisch verantwoorde openbaarmakingsbeslissingen te waarborgen.

Binnen het rechtsgebied strafrecht hebben we een commentaar geschreven over het EU-anti-witwaspakket ([CM2401](#)). De Commissie Meijers uit zorgen over dit pakket, dat de regelgeving centraliseert met een nieuwe verordening en toezichthouder. De voortdurende uitbreiding van anti-witwas-regels legt een zware last op bedrijven en dreigt hen om te vormen tot rechtshandavingsinstanties. Dit roept vragen op over de effectiviteit van middelen, de bescherming van fundamentele rechten zoals privacy en non-discriminatie, en de proportionaliteit van de maatregelen. De Commissie pleit voor aanpassingen om deze risico's te verminderen en de oorspronkelijke, risico-gebaseerde benadering van anti-witwas te behouden. Ook is de Commissie Meijers bezorgd over de toegenomen bevoegdheden van Europol bij de verwerking van persoonsgegevens zonder categorisering ([CM2405](#)). Dit bedreigt de proportionaliteit en fundamentele rechten. Op basis van uitspraken van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming en het Hof van Justitie EU pleit de Commissie voor verbeteringen en roept zij lidstaten op om Europol hierin te begeleiden.

Op het snijvlak van migratie- en strafrecht heeft de Commissie Meijers ook geschreven over de voorgestelde herziening van de EU Facilitation Directive, die migrantensmokkel bestrijdt ([CM2407](#)). Wij benadrukken dat bepaalde bepalingen in het voorstel lidstaten te veel ruimte geven om hulp aan migranten in nood te criminaliseren en waarschuwen daarom voor het risico dat humanitaire hulpverleners onterecht strafrechtelijk worden vervolgd. Wij concluderen dat het voorstel moet worden herzien om dit te voorkomen.

Een ander belangrijk migratierechtelijk thema is het terugkeersysteem en het voornemen om dit te herzien. In haar commentaar verwelkomt de Commissie Meijers de vereenvoudiging van de EU-terugkeerprocedure, maar waarschuwt dat dit niet mag leiden tot een beperking van fundamentele rechten ([CM2409](#)). We pleiten voor behoud van waarborgen in de huidige terugkeerrichtlijn en betere aansluiting bij het nieuwe Migratiepact. Aanbevelingen omvatten harmonisatie van procedurele waarborgen, bescherming van beroepstermijnen en vrijwillige terugkeer, en duidelijke criteria voor het risico op onderduiken. Ook heeft de Commissie Meijers zich uitgelaten over de herschikking van de richtlijn langdurig ingezetenen ([CM2403](#)). Wij roepen op tot zorgvuldige onderhandelingen over de herschikking van de richtlijn langdurig ingezetenen en benadrukken vier kernpunten: de rechten van onderdanen van derde landen mogen niet worden ingeperkt; Oekraïense vluchtelingen met tijdelijke bescherming moeten toegang houden tot richtlijn langdurig ingezetenenstatus; de gronden voor verlies van deze status mogen niet worden uitgebreid; en deze status moet automatisch gelden voor in het land geboren kinderen en toegelaten partners.

Ten slotte heeft de Commissie Meijers ook commentaren geschreven in reactie op Nederlandse politieke ontwikkelingen. In januari 2024 heeft de Commissie Meijers gewaarschuwd dat bepaalde

voorstellen uit de verkiezingsprogramma's die mogelijk in het regeerakkoord worden opgenomen, in strijd zijn met internationaal en EU-recht ([CM2402](#)). Wij hebben de risico's belicht bij de voorstellen op het gebied van nationaliteitsrecht (zoals een verbod op dubbele nationaliteit en intrekking van het Nederlanderschap na een strafrechtelijke veroordeling), asiel- en migratierecht (zoals een opt-out-clausule, een asielstop of -quota, en verplichte detentie bij illegaal verblijf) en strafrecht (zoals levenslange gevangenisstraf zonder vervroegde vrijlating, minimumstraffen en de uitbreiding van volwassenstrafrecht voor minderjarigen). Toen de regering uiteindelijk was gevormd en in mei een hoofdlijnenakkoord naar buiten bracht, hebben wij ook kritisch gereageerd ([CM2406](#)). Met de uitleg waarom deze voorstellen (op het gebied van het asielrecht, migratierecht, nationaliteitsrecht en het strafrecht) in strijd zijn met het internationale en Unierecht, probeerde de Commissie Meijers een bijdrage te leveren aan een doeltreffend regeerakkoord dat in overeenstemming is met de beginselen van de rechtsstaat. Toen de regering aan het eind van het jaar aankondigde om zeer spoedig de wetsvoorstellen over het Tweestatusstelsel en de Asielnoodmaatregelenwet in te dienen, hebben wij onze grote zorgen geuit over de snelle voorbereiding van deze wetsvoorstellen en de gebrekkige mogelijkheid tot inspraak ([CM2410](#)).

Overgang naar nieuw rechtsstaatsproject

Van 'Waken over de Rechtsstaat' (2021-2023) naar 'Empowering Rule of Law Defenders in Europe' (2025-2027)

De Commissie Meijers heeft gewerkt aan een rechtsstaatsproject voor 2025-2027, met als doel de Europese rechtsstaat te versterken en te beschermen. In het nieuwe project, wederom gefinancierd door het Gieskes-Strijbis Fonds, richt de Commissie zich op het tegengaan van het verval van de rechtsstaat in de EU, waarbij zowel huidige als toekomstige juridische professionals worden gemobiliseerd. Een belangrijk onderdeel van het project is de oprichting van de Young Meijers Committee, waarin jonge juristen workshops volgen van commissieleden en actief deelnemen aan vergaderingen binnen onze organisatie.

De Commissie heeft ook bijgedragen aan het jaarlijkse rule of law-rapport van de Europese Commissie, waarbij zorgen zijn geuit over onder andere de aanwijzingsbevoegdheid van de Minister van Justitie en overbelasting van de rechtspraak. Daarnaast heeft de Commissie gewerkt aan een project over SLAPPs (Strategic Litigation Against Public Participation), gericht op de implementatie van Europese regelgeving om de bescherming van fundamentele rechten te waarborgen en misbruik van procesrecht te voorkomen. Stichting Allemansrecht financiert het SLAPPs project.

Bijeenkomsten

De Commissie Meijers heeft verschillende activiteiten verricht, en bijeenkomsten georganiseerd en bijgewoond in 2024.

Frontex roundtable. Op 26 januari 2024 organiseerde de Commissie Meijers, in samenwerking met de Universiteit Maastricht en de Vrije Universiteit Brussel, een Frontex Roundtable met het centrale thema: "De nasleep van de rechtszaak WS and Others v. Frontex: is de strijd voor verantwoording verloren?". Tijdens de bijeenkomst werden verschillende onderwerpen besproken, waaronder de juridische uitdagingen die voortvloeien uit de WS and Others v. Frontex-rechtspraak, de gelimiteerde aansprakelijkheid van Frontex als gevolg van de veranderende structuur van de EU-geïntegreerde administratie en mogelijke juridische en niet-juridische routes om de fundamentele rechten en aansprakelijkheid van Frontex te versterken.

Lancering EPPO Dashboard. De Commissie Meijers heeft in mei 2024 haar EPPO Dashboard gelanceerd ([link](#)). Het biedt een toegankelijke en uitgebreide database (in het Engels) met uitspraken van Nederlandse rechtbanken in zaken waarbij het Europees Openbaar Ministerie (EPPO) betrokken is. Dit platform is bedoeld om juridische professionals binnen de strafrechtketen en onderzoekers die

werken aan EPPO-gerelateerde thema's een overzicht te geven van relevante zaken en hun inhoud. Het stelt gebruikers in staat om inzicht te krijgen in de effectiviteit van het EPPO, de werkwijze ervan te analyseren en de uitdagingen waarmee het wordt geconfronteerd te signaleren. Deze informatie kan nationale en Europese wetgevers ondersteunen bij het identificeren van mogelijkheden om bestaande wetgeving aan te passen, EU-fraude en corruptie effectiever te bestrijden en de bescherming van fundamentele rechten te verbeteren.

Panel Europees Parlement over Hongarije en het EU-voorzitterschap. Op 3 juli 2024 werd in het Europees Parlement een evenement georganiseerd, waarbij kritisch werd ingegaan op het Hongaarse EU-voorzitterschap. Het debat, waar de Commissie Meijers aan mee deed, richtte zich op de zorgen over de rechtsstatelijke situatie in Hongarije en de manieren waarop de EU-instellingen kunnen ingrijpen om de negatieve gevolgen van het voorzitterschap te beperken.

Heidag. Op 20 september hebben wij een heidag georganiseerd in de Tolhuistuin in Amsterdam, met als inhoudelijke thema: *AI gebruik door rechters, OM en advocaten*. Tijdens deze middag zijn we dieper ingegaan op het gebruik van AI in de rechtspraak, door rechters, advocaten, en het openbaar ministerie. Welke systemen worden er gebruikt? Welke voor- en nadelen bestaan er? Worden mensenrechtelijke en rechtsstatelijke bezwaren voldoende opgelost door huidige wetgeving? Is er een mogelijke rol weggelegd voor de Commissie Meijers?

Donateursbijeenkomst. Op 2 oktober organiseerde de Commissie Meijers een donateursbijeenkomst in Utrecht, bij het College voor de Rechten van de Mens. Tijdens deze middag hebben we samen met onze partners gereflecteerd en vooruitgeblikt op de samenwerking op het gebied van de democratie en rechtsstaat. Centrale vragen waren: *Hoe kan de CM nog beter samenwerken met de partners om de democratische rechtsstaat en fundamentele rechten te beschermen en de gezamenlijke invloed op dit thema te vergroten? Hoe kan de CM de rechtsstaat effectief beschermen in het huidige politieke klimaat?*

Conferentie over de implementatie van het migratiepact 26 september 2024. Om informatie uit te wisselen en de discussie te stimuleren over de omzetting van het Pact in de nationale rechtsorde, organiseerde de Commissie Meijers samen met Vluchtelingewerk Nederland op 26 september 2024 de conferentie 'Onthulling van het Asiel- en Migratiepact: implementatie op nationaal en Europees niveau'. Deelnemers waren vertegenwoordigers van de ministeries van Justitie en Veiligheid en van Buitenlandse Zaken, de IND, adviesraden, de wetenschap, collega-ngo's, het COA, de Europese Commissie, UNHCR, wetenschappelijke bureaus van politieke partijen, de Nationale ombudsman en het College voor de Rechten van de Mens. De dag werd voorgezeten door Ashley Terlouw, voorzitter van de Commissie Meijers.

9. Organisatie

Bestuur

Het bestuur van Stichting Migratierecht Nederland (SMN) bepaalt het beleid en draagt de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van het doel van de stichting. Het bestuur is onbezoldigd en bestaat uit ten minste vijf leden. Zij worden benoemd voor een termijn van vier jaar en kunnen eenmaal worden herbenoemd. Het bestuur in 2024 werd gevormd door:

- Mr. A. Kuijer, voorzitter. Aldo Kuijer is staatsraad bij de Raad van State.
- Drs. Ä.R. Rotscheid, penningmeester. Ädwin Rotscheid is directeur Rechtsbestel bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Dr. mr. B. Aarrass, algemeen bestuurslid. Bahija Aarrass is universitair docent staats- en bestuursrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam.
- Mr. F. Ben-Saddek, algemeen bestuurslid. Fouad Ben-Saddek is advocaat bij Ben-Saddek Advocatuur. Hij maakt deel uit van het bestuur op voordracht van de Specialistenvereniging Migratierechtadvocaten (SVMA).
- Dr. M.A.K. Klaassen, algemeen bestuurslid. Mark Klaassen is universitair docent bij het Instituut voor Immigratierecht, Universiteit Leiden.
- Mr. M.C.M. van der Mark, algemeen bestuurslid. Monique van der Mark is advocaat bij Invictus Advocatuur in Goes.

Werknemers

Het team van de SMN werd eind 2024 gevormd door:

vijf juristen met een coördinerende/seniorfunctie,

- mr. Gerd Westendorp, redactiesecretaris Jurisprudentie Vreemdelingenrecht en redacteur Migratieweb
- mr. Tisanja Abali, senior redacteur Migratieweb
- mr. Chretienne Peeters, coördinator en redacteur Migratieweb
- mr. Petra Werkman Asiel- & Migrantenrecht
- mr. drs. Bernice Boermans, cursuscoördinator

twee juristen werkzaam bij de Commissie Meijers

- Jasper van Berckel Smit, secretaris
- Belinda Okoobo, projectmedewerker (project 'Waken over de rechtsstaat')

een driekoppige ondersteuning bestaand uit secretariaat en directeur,

- Irina Kosareva, secretaresse
- Ritha van den Burg, secretaresse en coördinator Vragendienst
- Jakob Wedemeijer, directeur

Verder hebben verschillende studenten bij ons stage gelopen.

Team

De medewerkers van SMN ontwikkelen de activiteiten en voeren die uit onder leiding van de directeur. De secretaris en de projectmedewerker van de Commissie Meijers maken deel uit van het team en zijn formeel in dienst bij SMN, maar de functies worden gefinancierd uit de middelen van de Commissie Meijers en zij worden inhoudelijk aangestuurd door het dagelijks bestuur van die commissie.

Partners

Samenwerking met verschillende partners is voor SMN van groot belang. Behalve met vele experts uit het migratierecht werkte SMN inhoudelijk samen met VWN aan A&MR en de Vragendienst. Het jurisprudentietijdschrift JV gaf SMN samen met de Sdu uit. SMN faciliteerde de secretaris en projectmedewerker van de Commissie Meijers. Ook faciliteerde SMN wederom de Stichting Fonds Rechtsbescherming Immigranten. De heer Gerd Westendorp is secretaris van de SFRI.

Financiën

Op het moment van schrijven is de financiële jaarrekening door onze accountant nog niet opgeleverd. Het voorlopige beeld over 2024 is het volgende:

	Begroting 2024	Gerealiseerd 2024
Omzet	€ 879.410	€ 815.469
Lasten	€ 964.006	€ 840.033
Resultaat	-/- € 84.596	-/- € 24.564